

Dementie dominee Tim van Iersel

Als mensen horen dat hij dementie dominee is, reageren ze weleens verwonderd. Maar ze vinden het ook wel weer leuk om te horen dat er aandacht is voor de geestelijke verzorging van mensen met dementie. "Het geeft vaak ook weer ruimte voor gesprekken." zegt Tim van Iersel, dementie dominee. Ook Hoofdzaak was benieuwd naar wat zijn werk nou precies inhoudt en sprak met de dementie dominee.

Grap

Tim van Iersel is nu 11 jaar dementie dominee. Eigenlijk is deze term een beetje voor de grap ontstaan. Hij ging de term op sociale media gebruiken, omdat hij merkte dat mensen niet altijd begrepen wat een geestelijk verzorger nou eigenlijk doet. En, omdat hij specifiek met mensen met dementie werkt, heeft hij de term dementie dominee geïntroduceerd. Van Iersel: "Ik merkte, dat mensen toen veel beter begrepen wat ik eigenlijk doe. Dus dacht ik dit is mooier om te gebruiken, omdat het heel snel duidelijk maakt wat ik doe. Ik werk met mensen met dementie en ik ben dominee."

Na zijn studie theologie wilde Tim van Iersel niet in een kerk werken, maar meer in een algemene organisatie. En zo is hij verpleeghuizen ingerold. Hij werkt nu in drie verpleeghuizen in Den Haag. Van Iersel: "Ik wilde niet persé met mensen met dementie werken, maar in het begin was mijn werk voor een groot deel met mensen met dementie. En het werd eigenlijk alleen maar meer door het sluiten van verzorgingshuizen. En in de huizen waar ik nu werk komen steeds meer mensen met dementie."

Klik hebben

Wat is nou zo mooi aan het werken met mensen met dementie? Van Iersel: "Je moet er wel echt een klik mee hebben. Deze mensen zijn vaak

heel puur. En dat maakt jou als persoon die hen komt bezoeken kwetsbaar. Ze zeggen natuurlijk soms gewoon wat ze vinden. En je moet wel authentiek zijn in wat je tegen ze zegt, anders prikken ze daar zo doorheen. Dat vind ik nou zo mooi. Het is wel een uitdaging. Vooral in de communicatie. Ik moet natuurlijk op een andere manier met ze communiceren. Zeker gezien vanuit mijn opleiding. Daar heb ik geleerd hoe ik gesprekken moet voeren, welke vragen ik moet stellen. Toen ik pas begon met dit werk, ik had nog geen ervaring, dacht ik, ik ga veel de afdelingen op en dan ga ik bij de mensen zitten en met ze praten. Maar ze zeiden vaak niks terug. Daar stond ik dan met mijn gereedschapskist met allemaal goeie vragen. De mensen reageerden daar helemaal niet op.

Ik dacht toen dit is moeilijk en ik kan ervoor wegrennen, maar ik vond het juist mooi om toch te proberen om wél met ze in contact te komen, zodat ze zich toch gezien en gehoord voelen. Ook al heb je niet een gesprek zoals je gewend bent. Zo was er een meneer waar ik een keer bij ben gaan zitten en een gesprek mee begon. Die meneer reageerde eerst niet, maar even later zei hij tegen mij, dat ik zijn hondje moest aaien. Ik zag in de verste verte geen hondje. Hij was duidelijk aan het hallucineren. Ik ging toen daar toch maar in mee en begon een hondje te aaien."

Mensen die er toe doen

In het begin van zijn carrière als dementie dominee dacht Tim van Iersel wel eens: "Wat een rare film ben ik in beland. Maar in de loop der jaren raak je natuurlijk daaraan gewend, min of meer. Dit is echt anders, realiseerde ik mij toen. En tegelijkertijd dacht ik ook dit is super mooi. Dit zijn nog steeds mensen die ertoe doen. Mensen die ook behoefte hebben aan contact, ook al is het voor mijn idee of voor het idee van de maatschappij, geen zinvol gesprek. Maar dat is natuurlijk onzin, want mensen zoeken toch naar een contact en communicatie op hun niveau. Er zijn natuurlijk ook mensen waarmee je wel nog goed kan communiceren. Sommigen worstelen met de opname in een verpleeghuis of met het omgaan met dementie. Als ze een religieuze achtergrond hebben willen ze daarover met je praten.

Een tijdje geleden zat een vrouw bij mij in de kerkdienst in een kleinschalige huiskamer (In een van de verpleeghuizen waar hij werkt, red). Haar dochter kwam na afloop naar mij toe met de vraag 'Waarom zit mijn moeder bij jou in de kerkdienst? Want ze gaat al jaren niet meer naar de kerk'. En we hadden het er zo over en toen bleek dat haar moeder christelijk was opgevoed, en daarna had ze er jarenlang niks meer aan gedaan. En dan zie je dat het toch weer terugkomt vanuit de dementie en denk ik ook vanuit een zoektocht naar een soort houvast. Dus de familie heeft nog wel eens het idee 'Mijn moeder heeft er niks meer mee', terwijl er in de praktijk nu blijkt dat er toch wel weer behoefte is. En dat is interessant."

Dementie op de kaart zetten

Tim van Iersel is een van de weinige geestelijk verzorgers die zich specifiek richt op mensen met dementie. Hij geeft ook cursussen aan predikanten of geestelijk verzorgers in het land en probeert ze te stimuleren om dementie op de

kaart te zetten zodat mensen met dementie bij de maatschappij betrokken blijven. Van Iersel: "Ik vind dat contact met mensen met dementie altijd een spiegel is naar mijzelf. Ik mag er ook toe doen. Niet afhankelijk van wat ik doe of presteer. De basis van mijn werk is ieder mens doet ertoe, hoe dan ook. Ook als hij of zij niet meer kan communiceren of mij niet meer herkent of zo.

Ook tijdens lezingen in het land en ook in kerken probeer ik steeds aan te geven vergeet mensen met dementie niet. Zij horen erbij. Betrek ze zoveel mogelijk bij de gemeenschap."

Op de vraag wat mensen met dementie hem hebben gebracht zegt hij: "Het klinkt een beetje raar om te zeggen, maar zij hebben mijn geloof veranderd. Ik heb heel erg geleerd te geloven met mijn hele lichaam. Zoals ik al zei met mensen met dementie kun je vaak genoeg geen gesprek voeren, dan moet je er gewoon zijn. Maar dan moet je met je hele lijf aanwezig zijn. Dus niet alleen met je hoofd. Dat betekent dan dat je gewoon samen zit zonder een woord uit te spreken. Je bent samen lichamelijk aanwezig. En dat is dan op zichzelf van waarde."

– Désirée Martis

